

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 23.

Koalíciós kormány.

Mennyit nyom a nemzet szava a laban, azt látjuk a válság folytonosságából. Hogy mennyit ért a liberális párt dogmaként hirdetett elve a szuverén többség és a törpe minoritásról, azt látjuk maguk tartásából.

Kormány, a nemzet új mutatása szerint nem bír alakulni s a liberális párt intrikái miatt a parlament nem tud dolgozni.

Hát itt nincs fontosabb teendő, mint érvényt, tekintélyt szerezni a nemzet ítéletének s az ítélet által elmarasztaltakat, az ő modorukban törpe minoritásként kezelni.

Nem kell átmeneti kormány.

Indokolt az ellenzék idegessége ezen ajánlattal szemben.

Még sokan emlékeznek rá, milyen mosolyogva fogadták a »nagy« kabinet bukása után a jámbor Bánffy-féle átmeneti szürke alakokat. No csak egy hónapig se maradnak — ez volt a bemutatkozás után a Bánffy tatik-tetikjeire a válasz. Pedig másként történt. Amint az Isten hivatalt adott e jámboroknak titkárságjuk után észt is adott nekik s ők nem Szent Simon, Koppenhága stb. bottlás mellett is megragadtak szépen s alig lehetett átmenni rajtuk, úgy megfűdték az utat. Egy kis ischli klauzulá-

val végleg le akartak ragadni a bársony székekhez s míg piszkálgatták onnan Bánffyt, váltig fogadkozott, hogy ő lesz az utolsó alkotmányos miniszter Magyarországon.

Hát így sikerült az első átmeneti kormány, mely Ausztria kegyét megnyerte. Khuen szintén hivatkozott rá, hogy megdermed benne a vér, ha arra gondol, hogy mi lesz, ha ő bukik. Semmi sem lett, jött Tisza. Először az ajtón s mikor nem kapott kormányt, némi árlejtés után az ablakon. Ő már golyót és akasztófát emlegetett, az esetre ha nem úgy szavaz a Ház, mint a »parancsolat.« Megbukott ő is. A nemzet elseperte és többségét is vele.

Végre hát szemébe kell nézni annak a golyós akasztófas paragrafusnak, melyet annyiszor és annyi kormány férfi emlegetett.

A magyar alkotmány szerint ha a többségből kisebbség lesz, az új többségből kell alkotni kormányt. Még inkább, ha egy kérdésben bukott meg a kormány, melyet a nemzet ítéletére bízott a királlyal együtt. Ez tiszta dolog, különben egész választási jogunk s vele alkotmányunk is csak komédia volna. Nos! hát nem jön az új kormány, de a golyó és akasztófa se; hanem pót-kormányt akarnak adni.

Ez nem logikus és a nemzet ítélete után nem alkotmányos dolog volna. A kormány pártot a koalíció szankezióná-

lásával söpörte el a nemzet, tehát a koalícióból kell alkotni az új kormányt. A nemzet ítelt a kormány és király felszólítására, tehát ez az ítélet mind két hatalomra nézve kötelező.

A kormánypártnak fájhat a bukás, de ez tisztán belügyük. Kellemetlenkedni azonban joguk nincs. Ok állították fel a törpe minoritás elvét: ők csinálták a lex-Tiszát pártklubjukban, mert a többség a parlament, mint hirdették, ők hirdették országszerte, hogy dolgozni kell és hazafiatlanság, ha nemzeti aspirációkért is megakasztják a törvényhozási munkát; hát minek kell nevezni azt, ha most ők nemzetiellen érdeket védő politikájuk miatt intrikálnak a nemzet ítélete ellen s akadályozzák a szükséges törvényhozói munkát? Igazán megérdemelnék most, hogy a lex-Dánielt fenntartsa az ellenzék a darabant garnirunggal együtt, hogy élvezék törvénytörésük gyümölcseit.

Hiszünk azonban a nemzeti ítélet erejében s a koalíciós kormány megalkulásában.

Nehezen érik, de legalább nem lesz korán érett az új vetés.

Az ellenzék kemény szót mondott, mikor nem engedett feldozást, most aztán kemény legyen, hogy neveltségessé ne legyen. A koalíciós kormányra nézve a lét és nem lét kérdése lett a párthatározat óta.

P-y.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy átkozott nap.

Írta: Rasid.

Testi-lelki vadász-czimborák voltak: Laky Tibor és Egry Gyula. Mindkettő szenvedélyes vadász volt; talán éppen azért szoktak össze annyira.

Egy alkalommal együtt indultak el nagyvadászatra M... ba kocsival. Az út meglehetősen unalmas volt, bármennyire is igyekeztek azt a politizálással némileg élvezhetővé tenni. Érdekes, hogy Laky negyvennyolcas, Egry pedig kormánypárti volt.

— Ejnye, Gyula — szólta Laky egy korcsma előtt — itt igyunk egyet a negyvennyolcz egészségére!

— Nem bánom; ha nem is éppen arra — felelt Egry egykedvűen. Leszállottak a kocsirol és bementek egy korcsmába.

Nyalka kackiás menyecske szolgált fel.

— Bort kérünk — szólta Egry.

Egy pillanat mulva már előttük volt egy egész kancsóval.

— Nekem nem kell ez! Ez paraszt ember-

nek való! — kiáltott Tibor fel dühösen. — Nekem a tövéből hozzon!

A korcsmárosné engedelmesen távozott. Tibor pedig oda szólta barátjának:

— Utána megyek, megnézem, honnan hozza a bort.

— Jól van, — szólta Gyula és szórakozva bámulta a napfényben ide-oda libegő porszemeket.

Kevés idő mulva visszajött Tibor. Egészen ki volt forgatva formájából. Rettenetesen feldagadt arcát jajgatva tapogatta zsebkezdőjével.

— Mi bajod, Tibor? — kérde Gyula meglepetve.

— Jaj, jaj ne is kérdezd! Mikor lementem a korcsmárosné után a pinczébe, már akkor jött visszafelé egy kancsó gyönyörű színű borral. Nem tudtam ellen-állni, kikaptam a kancsót a kezéből és jót ittam belőle. De jaj! éppen a lukas fogamra talált szaladni... Jaj, megöl ez az átkozott fogfájás; hogyan vadászok én még ma!

Gyula szánakozva tekintett barátjára. Csak hamar fizettek, felültek a kocsiira. Egy fél óra alatt megérkeztek M... ba Tibornak lassankint enyhült a fogfájása s állapotához képest elég jól töltötte el az időt.

X. — barátjuk vendégszerető házában töltötték az éjszakát.

Egyszer éjjel tizenkét óra tájban Tibor megszólalt.

— Alszol, Gyula?

Egry tette magát mintha aludna. Ismerte barátjának azt a kiváló erényét hogy ha nem tud aludni, szórakozást keres minden áron, ilyenkor aztán agyon beszéli azt, akit megfoghat.

— Alszol, Gyula? — kérdezte ismét számalmas hangon.

— Aludnám, de te nem hagyod az embert.

— Jaj, te tudod a korcsmárosné...

— Mi bajod vele?

— Tudod, mikor a pinczébe utána mentem — szólta keserveset nyögve megszólítottam nyájasan, aztán...

— Aztán? — kérde Gyula türelmetlenül.

— Aztán megöleltem.

— De én Istenem! hát mi van ebben? Te olyan naiv ember vagy hogy képes vagy ezért egy szegény barátodnak az éjszakáját elrabolni?

— Igen, de aztán megcsókoltam!

— És most az következik utána, hogy ő

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

Elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczktól fölfelé literes palackonként 70 fill.-jével hához szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

A politikai válság.

Budapest, febr. 23.

A politikai világ teljesen a függetlenségi párt tegnapi határozatának a hatása alatt áll. Ma délelőtt nem volt ugyan ülés a képviselőházban, de tömérdek képviselő járta a parlament palotáját. Az újabb hírek iránt való érdeklődésen kívül praktikus szempontok hozták be a honatyákat: a gazdasági bizottság tegnap kiutalványozta a fizetéseket s ma délelőtt valóságos népvándorlás volt a főpénztárba, ahonnan a képviselők fejenként 16 darab százkoronást vittek el.

Nagyon sok kellemetlen meglepetés is volt a főpénztárnál: eddig *százhatvanhét fizetést tiltottak le*.

Délelőtt lett volna a tegnapi megválasztott osztályok megalakulása is, de csak négy alakult meg.

A második, mely Szederkényi Nándort választotta meg elnöknek s Kálosi Józsefet jegyzőnek, a harmadik: elnök Sághy Gyula, jegyző Benyovszky Sándor, a hetedik: elnök gróf Zichy Jenő, jegyző: Szász Zsombor, a nyolczadik: elnök Gulner Gyula, jegyző gróf Bethlen István.

A többi osztály tagjai oly kevesen jelentek meg, hogy a megalakulást el kellett halasztani.

A Házban járó politikusok természetesen a helyzettel sokat foglalkoztak. Polónyi Géza, Bolgár Ferencz, gróf Zichy Aladár és Szederkényi Nándor is megállapították azt a tényállást, hogy az ellenzéken többségben vannak azok, akik az átmeneti kormányról tudni sem akarnak.

Ha a függetlenségi párt vezetői czélszerűnek látják is, hogy az átmeneti kormány megalakítására megígérjék a támogatásukat, a párt nagyrésze ehhez nem fogja adni a szavazatát.

Az ujonczjuttalékot nem obstruálják meg ugyan, de ellene szavaznak.

Nagy érdeklődéssel vannak politikai körökben a szabadelvűpárt esti konferenciájára iránt is.

Egyik szabadelvűpárti képviselő ezt je-

lentette ki ma a párt hangulatáról a képviselőházban:

— Megadjuk az átmeneti kormánynak az ujonczokat, ha a — függetlenségi párt is megadja.

Ez a föltétel pedig ugyancsak fogós.

A vezérek különben tovább tanácskoznak. Ma délelőtt tíz órakor gróf Apponyi Albert és Kossuth Ferencz felkeresték budai palotájában gróf Andrássy Gyulát Föltizenegy órakor Darányi Ignác is a palotába érkezett, ahonnan néhány percczel délelőtt Apponyi távozott ugyan, de a másik három politikus még együtt maradt. Valószínűleg még a déli órákban odaérkezik báró Bánffy Dezső is.

Justh Gyula az új elnök az egész délelőttöt a Házban töltötte és adminisztratív ügyeket intézett el. Nagy volt az élénkség a függetlenségi pártkörben is, ahol Kossuth Ferencz is megfordult néhány perczre a reggeli órákban.

A háború.

Japánok szigeteket vásárolnak.

Port-Louis, (Mauriczius) február 22. Meg nem erősített hírek alapján a japán ügyvivők a Szecsellek közelében több szigetet akarnak vásárolni, vagy bérelni szénállomások céljaira.

Az orosz seregről.

London, február 23. A «Daily Telegraph»-nak jelentik Tokióból, hogy az orosz sereg a Saho jobb partján van. Kuropatkin a nagy hideg miatt az egyik szemére megbetegedett.

London, február 23. A Daily Telegraph jelenti Tokióból: Az orosz főhaderő még a Saho jobb partján van. Az oroszok folyton erős védőműveket létesítenek a folyók mellett. Kuropatkin ma utban van, Koczanszki, a támadási vonal közepe és Hankaszaj között. Hir szerint szembaja van, amelyet a nagy hideg okozott. Hir szerint az egyik szemévilágát egy időre elvesztette. A port-arthuri kikötőben öt kis hajót ismét felszabadítottak. A Vladivosztokban lévő hajóhad rövid időre kivonult a kikötőből,

amire azonban az ostromzáró hajóhadat meglátta, sietve visszatért.

Lesz-e béke?

London, február 23. Diplomáciai körökben megczáfolják a békekötésre vonatkozó híreket; japán részről azt mondják, hogy az oroszok visszautasítanak minden feltételt és a béke meghiusításának legnagyobb akadályaként a feltételek ama pontja, mely Mandzsuria visszadásáról szól. Oroszország erről hallani sem akar, ama nagy befektetések, főleg vasutak miatt, melyekkel ott berendezkedett.

A 3. oroszhajóhad indulása.

London, február 23. Dániából jelentik, hogy a harmadik orosz hajóhad Frederikhaven kikötőből tegnap nyugati irányban elindult.

London, február 23. A Reuter-ügynökség egyik képviselője London japán köreiben érdeklődött, hogy hogyan vélekednek ama feltételek felől amelyek alatt Oroszország hajlandó békét kötni. Általános az a felfogás, hogy az említett feltételeket Japán még akkor sem fogadhatja el, ha a hadikárpótlás kérdése körül kétség nem volna. Az az ajánlat, hogy Mandzsuriát Karbinig Kinának adják vissza, a legfontosabb, mert akkor Oroszország veregsége dacára is nyerne, mert az északi Mandzsuriát, melyet Oroszország megtartana, a valóságban Mandzsuriát két harmada.

A halászhajóhad védelme.

London, febr. 23. Balfour miniszterelnök arra a kérdésre felelvé, hogy történtek-e intézkedések a halászhajóhad védelmére, a harmadik balti hajóhadnak Északi-tengeren való átvonulása alkalmából kijelentette a miniszterelnök, hogy az angol kormány szilárdan bizik az orosz kormány ama biztosításában, hogy kellő intézkedéseket tett, hogy a hulli események ne ismétlődjenek.

A hulli incidens.

London, febr. 23. A hulli bizottság döntéséről szóló hír a legtöbb lapot arra indítja, hogy csatlakozásuknak adjanak kifejezést, bár egyhangulag odanyilatkoznak, hogy Angliának meg kell nyugodnia a döntésben. A «Daily Graphic» a döntést nem mondja kielégítőnek. A «Daily Telegraph» azt mondja, hogy Orosz-

is megölelt, megcsókolt és most szerelmes vagy bele, mint egy czicza . . .

— Ejnye — nyögött Tibor még egyet kínosan — kimondom hát úgy, ahogy volt: erre úgy pofon vágott, hogy a hordók közé estem. Gyula jóízűt kaczagva ült fel az ágyában.

— Kit? Tégedet? Azért fáj a fogad!
— Ige, azért fáj a fogam és most kérlek rohanj orvosért, hogy szegény barátodat megmentsed a rettenetes fájdalomtól.

— En? Most? Orvost hozzak neked? De honnan?

— Nem bánom akárhonnan, de ha Istent ismersz, siess!

Mit volt mit tenni Egrynek, felöltözött gyorsan, annál is inkább hogy a Tibor keserves nyögését ne hallja s kiment a szobából. De nem sokáig fárasztotta magát. Felkeltette az urasági inast és rákiáltott.

— Egy, kettőt! Öltözzék fel. Hivatja a méltóságos úr.

Az inas rémitő pófával ugyan, de mégis felkelt.

— Nincs valami fogója?
— De igenis van. *Ügyebár harapófogót* tetszik érteni?

— Jó lesz az is, — dűnnyögte Gyula álmosan — csak siessen!

Hosszas keresgélés és tapogatkozás után végre megtalálta az inas a kívánt szerszámot és elindultak a Tibor szobája felé.

Laky Tibor ott ült bágyadtan, kimerülve az ágya szélén, egy ingben, fejét az ágy karfájához támasztva.

— Bemutatom Bánóczy orvos urat! — szólt Gyula nevetését elfojtva.

Az inas visszatáncorodott.

— Tessék, csak tessék — szólt Gyula — ne tessék megijedni, nagyon megviselte szegényt a fogfájás . . .

— Csak hamar végezzen, orvos úr, ez itt jobb felől . . . csak hamar . . . szólt hatalmas sóhajva Tibor.

Az inas remegve emelte fel a rozsdás szerszámot, de mikor Egrny kijelentette, hogy »illő honoráriumban« fog részesülni, visszanyerte a bátorságát és ráillesztette a fogra a harapófogót.

Egyet rántott az inas a fogón, a fog letört de a következő pillanatban egy iszonyú ordítás, utána pedig egy csattanás volt hallható. Mindakettőnek igen természetes oka a letört fog volt.

Ugyanis Tibor fájdalmában először egyet ordított, aztán másodszer úgy vágta pofon a »fogtechnikus«-t, hogy műszerszámát kiejtette a kezéből. Valószínűleg azt is belátta, hogy az illő honoráriumot már megkapta, mert kirohant a szobából.

Gyula mind eddig mereven állott. Mikor végre felocsúdott kábultságából, felvette a le-

tört fogat, óvatosan becsomagolta és elküldte a korcsmárosnak . . .

A csomagon ez a felírás volt látható:
»A corpus delicti!«

— Te pedig, kedves Tibor — szólt nyájasan Gyula barátjához — mit szándékozol most tenni? Bánóczy orvos ur elügyetlenkedte egy kicsit a dolgot . . .

— Bizony meglátszik rajta, hogy falusi orvos! És most megyek egy ügyesebbhez, aki jobban érti a mesterségét. Átkozott egy nap! . . . Lehúzt tiz évet az életemből!

Másnap a városi fogorvossal kihuzatta Tibor a fog bent maradt gyökerét; s elmondta, micsoda ügyetlen doktor az a Bánóczy.

A fogorvos nagyot nézet.

— Bánóczy? Nincs olyan orvos a megyében pedig én ismerem mindet.

— Az én feldagadt képem a tanu rá hogy van. Bár ne volna.

— De ha mondom, hogy nincs

— Nincs? Hát akkor ki az ördög húzta ki az én fogamat?

Ezen máig töpreng Tibor — de egyelőre megfogadta, hogy ha vadászni megy, akkor nem megy a — tilosba.

ország diplomáciai győzelmet aratott. A »Morningpost« írja: A bizottság ítélete azt az új szörnyű és megfoghatatlan helyzetet teremti, hogy egy semleges hajó rendes foglalkozása közben nem nyert jogvédelmet valamelyik hadviselő félle szemben. Az angol kormány szilárdságának hítja a nemzetet a világ szemében lealacsonyította. A Daily Chronicle azt véli, hogy Oroszország a mostan folyó háboruban ezzel vitva ki első győzelmét. Az angol kormány veresége tökéletes.

A »Standard« azt mondja, hogy bár az ígélet nem felel meg Anglia jogos várakozásának, szembe kell állítani a mostani döntéssel amaz óriási előnyöket, amelyek abban rejlenek, hogy a bizottság egy olyan döntést, amelylyel Anglia tisztességesen megelégedhetik, tett egy olyan baj helyébe, melyet fegyveresen kellett volna elintézni.

Installáció a káptalanban.

Szent László káptalanának ünnepe volt tegnap, három régi érdemekben megőszült tagja fokozatos előléptetésben részesült, két elvesztett tagja helyett pedig újakat nyert. Ezeknek az ünnepélyes beigtatása tegnap ment végbe a váradi székesegyházban.

A Veni Sanete után *Bunyitay* Vincze apát kanonok kerekded, emelkedett szellemű beszédében kartársai elé tárta a veszteséget, mely a káptalant egyrészt *Radnai* Farkas püspöknek Besztercebányára való távozása, másrészt *Schiefner* Ede elhunytá által érte. Mindkettőről bővebben megemlékezik különösebben méltatva érdemeiket. Majd a káptalan örömeinek ad kifejezést, hogy a püspök előterjesztésére az apostoli király új erővel pótolta a káptalan veszteségét.

A Schiefner halálával a káptalanban megüresedett éneklő-kanonokságra a király *Andrássy* János praelátust nevezte ki. Az erre vonatkozó kéziratok felolvasása után *Bunyitay* beigtatta őt új stallumába, kívánva, hogy férje meg az egyház felvirágozását s a haza ujjászületését.

Ugyancsak *Bunyitay* igtatta be az ör-kanonoki stallumba *Palotay* László pápai praelátust, kívánva, hogy sokáig legyen még alkalma tovább is gyakorolni kiváló eregyeit az egyház és haza javára.

Ezután az új ör-kanonok *Palotay* László folytatta az installációt s beigtatta *Bunyitay* Vinczét, a székesegyházi főesperesi stallumba, mivel a fokozatos előléptetések véget értek s az új kanonokokra került a sor.

Palotay előbb beszédet intézett *Nogely* István és *Spelt* Gyula beigtatandó kanonokhoz; megemlékezve mindkettőnek egyházi és irodalmi működéséről és érdemeiről, melyekkel magukra vonták a püspök és király figyelmét s azután az előírt szertartás szerint egyenkint beigtatta őket stallumaikba.

Az új kanonokok nevében *Nogely* István mondott köszönetet a királynak és püspöknek, ígérve polgári és egyházi kötelességeik hűséges teljesítését, — új kartársaiknak pedig szeretetükbe ajánlják magukat.

Te Deum zárta be az installációt, melyen nagyszámu közönség vett részt, köztük a vidéki papságból *Vitkovszky* Flóris szalontai, *Dunay* Alajos szt.-andrászi, *Szirmay* Árpád szarvasi és *Bedák* Mátyás kondorosi plebánosok, továbbá a káptalani uradalmi tisztikar és az óvónösképezde növendékei.

Az új kanonokok tiszteletére *Vinkler* József cz. püspök, káptalani nagyprépost ebédet adott, melyen a káptalan tagjai vettek részt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr *Károly* Irén Előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárőnnepélye (estély.)

* **Iparkiállítás Nagyváradon.** Az utóbbi esztendőben az összes vidéki magyar városok rendeztek ipari, gazdasági kiállításokat. Sopron, Pozsony, Szeged, Baja sorba léptek a nyilvánosság elé és Nagyváradon is régóta emlegetik, hogy az ország e legforgalmasabb városa szinte kötelességszerűen hivatva van a maga fejlődését minél nagyobb körben bemutatni. Az iparkiállítás eszméje az új iparfejlesztő és pártoló egyesület kebelében vetődött most fel. — Az egylet tegnap tartotta első választmányi ülését ifjú *Rimanóczy* Kálmán elnökletével. Az alakulás teendői után áttérve a legközelebbi működés programjára, egyhangu elvi megállapodást hozott a választmány arra nézve, hogy kezébe veszi egy nagyváradai ipari és mezőgazdasági kiállítás rendezését. A határozat úgy szól, hogy három éven belül a kiállítást megcsinálnák. A választmány, az igazgatóság és az elnökség rögtön hozzáfog az előkészítéshez. Fel fogják kérni támogatásra az érdekelt hatóságokat, egyleteket, testületeket és magánosokat. A kiállítás iránt már is nagy érdeklődés és a legközelebbi években bizonyára ez lesz Nagyvárad legnevezetesebb eseménye.

* **Tizenkilenc pályázó az alügyészi állásra.** A nagyváradai királyi ügyészségnél megüresedett alügyészi állásra most járt le a pályázat. Mint értesülünk, tizenkilenc pályázó adta be kérvényét *Sávell* Kálmán királyi főügyészhez — s aztán hamarosan megtörténik a kinevezés. Valószínű, hogy a nagyváradai királyi törvényszék egyik albiráját nevezik ki alügyészl.

* **Az iparoktatási bizottság ülése.** Nagyvárad város iparoktatási bizottságát *Rimler* Károly polgármester ma, péntek délután négy órára hivta egybe megalakulásra a város háza bizottsági termébe. A bizottság tagjai mint halljuk ismét *Ragány* János városi főszámvévőt óhajtják a bizottság elnökéül megnyerni, kinek az elnöki tisztéről a multkorában történt lemondását sem fogadták el.

* **Uj magyar báró.** A magyar bárói családok egygyel növekedtek. Ő Felső *Orosdy* Fülöp nagykereskedőnek és törvényes utódainak a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a magyar bárói méltóságot «orosdi» előnévvel adományozta díjmentesen. Az új báró személyére és származására nézve megemlíthetjük, hogy *Orosdy* Fülöp apja 1848—49-ben honvédőrnagy volt s *Bulharyn*, majd *Dembinszky* törzskarában szolgált, majd *Kossuth*tal emigrálván, annak titkára volt s vele együtt szerkesztett egy magyar-török zótárt. Az új báró az emigráció alatt, 1863-ban született Konstantinápolyban, s tanulmányait Párisban végezve, visszatért Törökországba, ahol apja által alapított számos vállalat élére állt s az ottani magyar kolónia vezérfőfia volt. Felesége báró *Herzog* Péter leánya, *Orosdy* közgazdasági terén különösen mint a «Hungária» vajkiviteli társaság elnöke működött. Szántón van nagy birtoka s az ottani templom kegyura. Ő aján-

dékozta a Nemzeti Muzeumnak *Munkácsy* remek képét, mely *Liszt* Ferenczet a zongora mellett ábrázolja. Két gyermeke, egy tíz éves fiú és három éves leányka is kapta az ő kitüntetésére révén a bárói címet.

* **Elítélt lapszerkesztő.** A pozsonyi sajtóbíróóság *Hrusovszky* Igor vágújhelyi bankhivatalnokot és lapszerkesztőt, ki *Osztrólczy* Géza trencsénmegyei főispánt lapjában, a *Pozvazskó* Novyniban, azzal gyanúsította meg, hogy *Trencsén-Teplíc* fürdő eladása körül *Frigyes* főhercegnél ügynökösködött volna, egy havi fogságra és 500 korona pénzbüntetésre ítélte.

* **A posta és távirtda elnökigazgatója államtitkár.** A budapesti hivatalos lap legújabb száma közli, hogy a király a kereskedelmi miniszter előterjesztésére *Szalay* Péter, a posta- és távirtdaintézet elnökigazgatójának az államtitkári címet és jellegzet adományozta. A diszes méltóságot, melyhez *Szalay* a király kegye juttatta, bizonyára annak az értékes, becses munkásságnak jutalma, melyet *Szalay* a telefon és távirtda intézmény fejlesztése érdekében kifejtett. *Szalay* alkotása a budapesti interurbán felelon is.

* **Érdekes aranylakadalom.** Máramarosban f. hó 21-én nagy ünnepiességgel ülte meg *Ferenczy* István nyug. sőtárnok nevével *Josefovirs* Máriával aranylakodalomát. A derék jubilánst, kinek egyik fia *Temesmegye* főjegyzője mindenfelől számosan üdvözölték. Legérdekesebb volt azonban, mikor a 75 éves jubiláns volt rá, a 93 éves *Kvestár* Ignác piarista vicerektor beköszöntött és hosszú életet kívánt a ggtanítványának.

* **Vásárnap áthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette az érdekelt köröket, hogy megengedte, miszerint Bihar-Nagybajom községben ez évben az országos vásár márczius hó 4-ike helyett márczius hó 6-án tartassék meg.

* **Halálozás.** Őszinte részvétellel értesülünk egy tisztos matróna öz. *Kovács* Ferenczné szül. *Szombathelyi* Lujza haláláról. Férje valamikor a régi *Csernovics*-féle szalárdi uradalomnak volt tisztartója, ő maga pedig *Békésvármegye* egykori alispánjának volt leánya. Férje halála után *Váradra* költözött s itt élte csendesen napjait egyedül fia — aki budapesti ügyvéd — nevelésének élve. A gyászjelentésben feltűnő, hogy a családtagokkal és rokonsággal együtt siratja urnójét az elhunytak 35 évén át hűséges cselédje. A manapság ritkaságba menő idegen hűséges cseléd megérdemli a figyelmet. A temetés szombat délelőtt 11 órakor lesz a *Szaniszló-utcai* gyászahztól. A gyászjelentés a következő:

Dr *Kovács* Dezső a maga, hitvese szül. *Kuthy* Viola, kis leánya *Viola*, a megboldogult testvérei *Nagy* Gusztávné szül. *Szombathely* Szidonia, *Szombathely* Antal, rokonsága, ismerősei és 35 évén át hűséges szolgálója nevében mélységes fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett édes anyja öz. *Kovács* Ferenczné szül. *Szombathely* Lujza f. hó 23-án délelőtt 10 órakor, életének 70-ik évében a halotti szentsegek felvétele után meghalt. Temetése folyó hó 25-én délelőtt 11 órakor lesz a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint *Szaniszló-utca* 55. sz. házból. Az engesztelő szentmise áldozat pedig márczius hó 1-én d. e. 10 órakor a premontrei kanonok rend templomában. Nagyvárad, 1905. február hó 23-án. Az örök világozás fényeskedjék neki!

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A magyar államvasutak nagyváradai vonatkisérső és állomási altiszti és szolgaszemélyzet koszu együletének alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

* **Gróf Ráday Gedeonné halála.** Gróf Ráday Gedeon gróf Ráday Gedeon volt magy. kir. honvédelmi miniszter neje, szül. Porgen Filippina grófnő tegnap Gödöllőn 64 éves korában elhunyt. Az elhunyt grófnő testvérleánya volt *Batthyány* Kázmér gróf 48/49-iki külügy-miniszternek. A beszentelés ma délután 2 órakor lesz Gödöllőn, a honnan Iklódra viszik és ott a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

* **Jégtörő Mátyás.** A kalendárium igen sok dátumához különféle jóslásokat fűznek a régiéik. Ezek mindenike állítólag a tapasztalatokon alapul. Ilyen dátum a mai is, Mátyás napja. Azt tartják, hogy Mátyás napkor jég van még, azt megtöri s vége a télnek; ellenben, ha Mátyás napján már olyan jó idő van, hogy hire sincs a jégnek, akkor az öreg apostol csinál jeget, vagyis újra beköszönt a hideg. Ha most beválik ez a jóslás, örömet okoz bizonyára, mert akkor vége a télnek. Az öreg Mátyás ugyanis talál elég jeget.

* **Meglőtt kis leány.** Hajdu-Böszörményről írják: Félegyházi Margit 12 éves lány átment a szomszédba Fróna Sándor ácsmester hasonló koru leányával játszani. Játzás közben hozzájuk jött Fróna 14 éves fia, Sándor, ki a műhelyt tisztogatta és onnan egy Flobert-puskát hozott magával és célba vette Félegyházi Margitot. A fegyver elsült és a golyó a kis leány szeme felett a fejébe fúródott. Allapota reménytelen.

* **Olvad a jég.** Enyhe tavaszi idő köszöntött be s pár nap óta örömmel sütkérezünk, a meleg napsugárban. A meleg idő rohamosan olvasztja az utcákon felgyülemlt jégmezőket. Most látszik igazában, hogy a hosszú és rendkívül hideg télen mennyire ellepte a jég az utcákat. Igen sok helyen 20—25 centiméter vastag jég fedte a járdát, mert a házakból kifolyó víz összefagyott, mert nem tudott lefolyni. Az utcák a mostani olvadás mellett hetekig sárosak lesznek; ezen azonban egy kis jóakarattal könnyen lehetne segíteni, ha az olvadásnak indult jeget felvágják.

* **Agyonvert legény.** Nagylétéről írja levelezőnk, hogy ott tegnap délután a község nagykorosmájában agyon verték verekedés közben *Czombor* Sándor odaváló legényt. A legények borozás közben összeszólkóztak s a szóváltás csakhamar verekedéssé fajult. *Czombor* Sándor szétakarta választani a verekedőket, de vesztére, mert a legények aztán őt kezdték ütni addig, míg csak élet volt benne. A község előjárósága elszállította a szerencsétlenül járt békitő holttestét a község házára, hol fel fogják boncolni. A csendőrség a nagyváradi megindította az ügyben a nyomozást. A verekedő legényeket letartóztatták s ma befogják őket hozni a nagyváradi királyi ügyészség börtönébe. Nizsalovszky Endre vizsgáló bíró és Gerő Sándor dr. törvényszéki orvos ma kiszállanak a helyszínére, a vizsgálat illetve a törvényszéki boncolás megejtése végett.

* **Adakozások a gyulai római kath. főgimnázium segélyalapjára.** A gyulai római katolikus főgimnázium tanári kara ügybuzgó igazgatójával élén a múlt év november havában nemes akciózt indított szegénysorsú növendékeinek felségélyezésére. Evégből kérő levéllel fordult a fejlődő intézet iránt érdeklődő tehetősebb egyénekhez és jótékony adakozásra szólította fel őket. Az eddig begyűlt adományok a következők:

Özv. Reinhardt Józsefné 20, özv. Ferenczy Alajosné 20, dr. Fábry Sándor 100, ifj. Moldoványi István 10, dr. Karácsonyi János 100, Hazay Gyula 5, Barabás György 10, Szabad Endre 100, Székér Gyula 25, Hóza János 10, Bedák Mátyás 5, Plank Alajos 20, Gróh Ferencz 200, Weisz Mór és Társa 20, Lipcsey Gyula 4, dr. Belopotoczky Kálmán 500, Krisztik János 5, Zelinka János 20, gróf Wenckheim család 5000, gróf Almásy Dénes 1000, Dobay János cég 100, dr. Lindenberger János 20, Dombi Lajos 10, Gyulavidéki Takarékpénztár

40, Vidám adakozók 1. perselye 29, dr. Zöldy János 30 korona; Gyűjtés a beiratásoknál 160 korona 10 fillér. Összesen 7523 kor. 10 fillér.

* **Kigyulladt nádas.** Székelyhidről írják, tegnapelőtt éjjel Székelyhid és Asszonyvásár között a vonat szikrájától kigyulladt a vasúti töltés mellett elhúzódó nádas. A száraz anyagot hirtelenséggel fogta meg a tűz — s gyorsan terjedt el nagy területen. A környék lakóinak félelmetesen szép látványosságban volt alkalmuk gyönyörködni. A tűz eltartott a késő reggeli órákig. Elpusztított egy sereg madarat s nagyon sok nyulat. A kár, tekintettel arra, hogy a nádat minden esztendőben ki szokták nád-vágással használni, számbavehető.

x **Farsangi kelmékben,** ugyszintén más divatcikkekben gyönyörű választéka van *Klein* Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő (Sz. László téri, holdas tempom mellett) üzletében, melyet meglepő olcsó árban árusít, a miért is ajánljuk a t. vevő közönség figyelmébe.

x **A Rimanóczy-ház** lebontása és újra-építéséig üzlethelyiségünket ideiglenesen folyó októberig a *Széchenyi szálloda* mellett újonnan épült *Moskovits-féle palotába, Maár és Szabó fűszerüzlete* mellett a *Fő-utcán lévő helyiségbe* helyeztük. Ennek tudomásul vételét és a n. é. közönség további pártfogását kérve. kiváló tisztelettel *Fábry Testvérek.*

x **Szücs Laczi** kitűnően szervezett magyar daltársulatával folyó hó 16-án, csütörtökön kezdte meg előadásait — teljesen új műsorral — a **Szabó Gyula** Körözs-utcai éttermében, mely alkalommal színre kerülnek: *magán és pár jelenetek, egyvelegek, tánczok és kacagató bohózatok.* *Pederdy* Vitos gyorszobrász minden este más mutatványt produkál. A daltársulat legújabbban kurucz nótákat ad elő. Tegnap érkezett meg a társulat új tagja, *Kovács* Ilonka. *Szücs* Laczi igazgató Vén cigány című melodramát ad elő, melyet *Farkas* Imre az ismert nevű poéta írt. Legközelebb *Papp* Ferencz baritonista fog fellépni, ki annak idején *Dankó* Pista társulatának volt egyik erőssége. — *Családi műsor.* — Előadás kezdete tél 9 órakor. — 12 óra után *nagy moulin Rouge á la ósbudavár.*

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: János vitéz.

Szombat: János vitéz.

Vasárnap: János vitéz.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Beethoven hangverseny.

A »Harmonia« zeneegylet igazgató választmánya folyó hó 23-án ülést tartott, melyen a legközelebbi Beethoven végleges műsorát állapította meg. Az egyesület, mint eddig, úgy most is domináló szerepet juttat hatalmas zenekarának, amely ezuttal Beethoven D dur symphoniáját, az énekkarral együtt pedig a szerző egyik operájának legszebb részletét fogja bemutatni. — A kamarazenét a híres vonós és szivós septett képviseli, amit egy oboa, fogattista és egy vadászkürtös közreműködésével az egyesület kamarazene csoportja ad elő.

Míg az egyesület első hangversenyén a zongora solot, második hangversenyén az ének solót cultiválta, ezuttal hegedű soloval gyönyörködteti hallgatóságát.

Erre a célra Henneberg Elza nagyszabású hegedűművésznő sikertült az egyesület vezetőségének megnyerni, aki igazán lekötelező szívességből volt hajlandó kilátásba helyezni, hogy Beethoven egyetlen nagy hegedűversenyét zenekari kísérettel előadja.

A hangverseny határidejét április elejére tűzték ki.

Az egyesületi zenekar: vasárnap d. e. 11 órakor és szerdán este 8 órakor a közs. polg. isk. zenetermében tartja rendes gyakorló próbát, miről a közreműködők ezuton értesítettek.

Igazságszolgáltatás.

Elnapolt esküdtszéki tárgyalás. A nagyváradi királyi törvényszéknek, mint esküdtszéki bíróságnak tegnap kellett volna tárgyalni *Ilyés* Béni bűnpörét, ki azzal van vádolva, hogy a múlt ősön szándékosan de nem előre megfontolt szándékkal rálőtt *Karácsony* Lászlóra. A királyi ügyészség szándékos emberölés bűntettének kísérletével vádolja Ilyést. A tegnapi tárgyaláson az esküdtszéki bíróság megalakulása után dr. *Várady* Ödön védő a bizonyítás kiegészítését kérte, mit el is rendelt a kir. törvényszék s ezért a tárgyalást elhalasztották.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 25. A Harmonia tánczesté ye.

Február 25. Tisztibál a Csarnokban.

Márcz. 2. Az »Otthon« tánczestélye a Sasban.

Márcz. 4. A V. -velencei Polgári kör bálja.

Márcz. 4. Tiszti bál a Csarnokban.

Tisztibál.

A helyőrség Katonai tud. mányos és kasszinó egyletének bálját szombaton, azaz február 25-én tartják meg, a meghívók már szétküldettek.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

Régen nem volt az iskolaszéknek olyan viharos ülése, mint a tegnap *Rimler* Károly polgármester elnökelete alatt, melyen jelen voltak: *Réz* Mihály, *Sipos* Orbán, dr. *Radó* Ignác, dr. *Vucskics* Gyula, *Novotny* S. Alfonz, *Auspitz* Adolf, dr. *Adorján* Ármin, *Molnár* Lajos, *Stark* Gyula, *Bérczyné* H. Paula, *Matkó* Lajos, *Ragány* János, *Beczky* Lajos, *Kecskeméti* Lipót, *Rechtne* B. Zsófia, *Bary* József, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Nagy* Géza, *Gábor* Jakab, dr. *Grósz* Menyhért, *Váradi* Mór, *Biczó* János, *Oó* Dezső, *Mártonfy* Zoltán.

Elnök előterjeszti, hogy a VI. osztályt Ujvároson felállították s annak a vezetésével *Kovács* Lajos okl. tanítót bizta meg. Kisegítő-kül alkalmazta még a jelen tanévbe; *Faur* Emma és *Bérczy* Mariska okl. tanítónőket. *Óoné* Szemes Mariska tanítónő részére a miniszter végkielégítést engedélyezett, helyébe ideiglenesen *Poyvár* Anna tanítónőt alkalmazta. Indítványozza, hogy a *Rátkay* Emilia és *Óoné* Szemes Mária helyére a pályázatot iránti kérését a miniszter elutasította. *Winkler* Lajos polg. isk. igazgatótanár és *Simonyiné* P. Nár-csiz polg. isk. tanítónőnek 3 havi szabadságot engedélyeztek.

Rechtne B. Zsófia rámutatott azokra az állapotokra, amelyek a polg. leányisko ánál mutatkoznak. Kéri az udvar kiporondozását s a tantermek renoválását.

Dr. *Vucskics* kérdést intéz, hogy mikor lesz kész az új épület?

Rimler kijelenti, hogy a Polg. leányiskola építését azonnal megkezdik, mielőtt a fedezet iránt tisztában lesznek. A régi városház elé tervezik az épületet, melynek tervei teljesen készen vannak.

TÁVIRATOK.

A szabadelvűpárt értekezlete.

— A párt az átmeneti kormány ellen. —

Budapest, február 23. (Saj. tud. táv.)

A szabadelvűpárt ma este hat órakor Podmaniczky Frigyes báró elnökle alatt ülést tartott, melyen csak a párt képviselő tagjai lehettek jelen. A miniszterek közül Tisza István gróf, Lukács László, Berzeviczy Albert, Hieronymi Károly és Nyiry Sándor vettek részt az értekezleten.

Elsőnek Hódossy Imre szólalt fel, kijelentve, hogy Andrássy Gyula gróf e hó 22-ikén nála járt s elmondta, hogy ő Felségének oly irányban fog előterjesztést tenni, hogy nevezzen a disszidensekből álló egy négy tagu átmeneti kabinetet, mely politikai programot nem fog adni; kötelessége pedig az lesz, hogy az államra nézve leszükségesebb javaslatokat lefogja tárgyalatni. Az átmeneti kormány működése alatt aztán időt nyernek a békés kibontakozásra. Az átmeneti kormány főcélja az, hogy kormányzása idejére megszavaztassa a többséggel az indemnitást. Mivel az ellenzék az ujonczokat nem akarja megadni, erről javaslatot sem fog tenni a kormány.

Andrássy Gyula gróf — mondta Hódossy — megkérte őt, hogy tervét terjessze elő a szabadelvűpártban s kérdezze meg a pártot, hogy minő állást fog elfoglalni az átmeneti kormányval szemben, mely őt hónap múltán le fog mondani megbízatásáról. Hajlandó-e a párt megszavazni e kormánynak az indemnitást és a többi, az államra nézve nagyfontossággal bíró javaslatokat.

Hódossy Imre beszéde után az intéző bizottság azt javasolta, hogy *mondja ki a szabadelvű párt, hogy az átmeneti kormány alakulását célra vezetőnek nem tartja*, de az indemnitás és a fontosabb javaslatok ellen szavazni nem fog. Más javaslatokkal szemben pedig a párt saját meggyőződése szerint fog eljárni.

Az értekezlet egyhangulag elfogadta az intéző bizottság javaslatát.

Tisza István gróf azt indítványozza, hogy a szabadelvűpárt fejezze ki megbotránkozását a szövetkezett ellenzéknek, a képviselőház tisztikarának választása alkalmával tanusított önkéne felett.

Ezt a javaslatot elfogadták.

Esterházy Kálmán gróf levelében bejelentette az elnöknek, hogy eddig viselt jegyzői tisztességéről lemond.

Több érdektelen belső ügy megbecsülése után az ülés véget ért.

Andrássy Bécsben.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. táv.)

Andrássy Gyula gróf ma este öt órakor Bécsbe utazott, hogy jelentést tegyen a helyzetről a királynak. Ő Felsége holnap delben fogja fogadni Andrássyt s arról fog referálni a királynak, hogy az átmeneti kormány megalakítása nem lehetséges. A gróf egyúttal arról is jelentést tesz a királynak, hogy a *szövetkezett ellenzék nemzeti engedmények nélkül*

semmi körülmények között sem fogja megszavazni az ujoncz javaslatot.

A pápáról.

Bécs, február 23. A „Berliner Tagblatt” római levelezője azt a szenzációs hírt küldte lapjának, hogy a pápa elhatározta, hogy elhagyja a vatikáni fogságot s Castel Gandolfo nevű pápai birtokra megy üdülni. A hírt persze mindenütt kétkedve fogadják.

Elfogott fölkelő vezér.

Konstantinápoly, február 23. Az arabiai Jemenben a török csapatok 48 órai harcz után levették a fölkelőket és vezérüket elfogták.

Az orosz forradalom.

Páris, február 23. A Newyork Herald párisi kiadása jelenti Pétervárról, hogy a rendőrök azzal fenyegetőznek, hogy szintén a felkelőkhez csatlakoznak.

Varsó, február 23. A felkelés egyre tart, sőt terjed és már a Bécs és németországi Thorn felé irányuló vasuti közlekedés is megszünt, minthogy a vasutasok csatlakoztak a fölkelőkhez.

Pétervár, február 23. Tegnap este a gázvárosban véres összeütközés volt kozákok és munkások között. Két ember meghalt, 15 megsebesült. A sebesültek legnagyobb része asszony.

Szosznovics, febr. 23. A nyomdáknak és a Szanturnusz-bányaműben ismét megkezdtek a munkát.

Lodz, febr. 23. Ismét 410 gyár üzembe van 42.540 munkással. A vidéken az összes gyárak működnek kettő kivételével.

A katonaság és a sztrájkolók.

Budapest, febr. 23. (Saját tud. táv.) Bakuból jelentik, hogy ott a katonaság vonakodott a sztrájkolók ellen menni. A hatóság más városból hozatott katonaságot s ezzel aztán óriási vérengzést vitt véghez a nép között.

Szergiusz nagyherczeg halála.

Moszkva, febr. 23. Szergiusz nagyherczeg koporsóját ravatalra tették, mely fölött koronás tető van. A koporsóra számos koszorút tettek le. Ma a koporsónál ünnepies istentisztelet volt. Számos közintézet és moszkvai iskola küldöttséget menesztett a ravatalhoz. A nagyherczeg kocsisának sirjára is koszorút tett a nagyherczegné a többi nagyherczeg, valamint a cselédség. A cselédség a gyászünnepség után vállán vitte a koporsót a háromméter távolságban lévő Bazeleszki pályaudvarra. Szergiusz nagyherczeg neje a koporsó után ment, a kocsis neje és gyermekei mellett egészen a pályaudvarig, honnan a kocsist születési helyére szállítják. Az iskolákban ma nem volt előadás.

Moszkva, febr. 23. Szergiusz nagyherczeg temetésére ideérkezett Michael Georgivics herceg a meckleburg-strelitzi herczeg, az állami tanács kiválóságai, a miniszteriumok és a hadi tengerés et küldöttségei és a pétervári magas hatóságok képviselői.

Washington születésnapja.

Filadelfia, február 23. A pennsylvaniai egyetem Washington születésnapját ünnepelte. Ez alkalommal Rooseveltt feliratot intézett a főiskolához, amelyben azt mondja, hogy Washington elveinek keilene az Egyesült Államok külpolitikájának alapját tenniök. Igazságosnak és őszintének kell lenni minden nemzettel szemben és harczra készen kell állani, ez lévén a béke leghathatósabb eszköze. A Filippinák elfoglalása, a keleti kereskedelembe való rész-

Rimler előterjeszti, hogy több ízben hivta össze a tantestületeket ülésre, a melyen a tanítók majdnem kivétel nélkül jelentek meg s együttesen olyan ügyekben határoztak, amelyek hónapok, sőt évek óta forognak szóban.

Előterjeszti a tantestületnek határozatát Szűcs Izsó ipariskolai igazgatónak az elemi iskolai rajz és kézügyességi oktatás tárgyában tett javaslatára vonatkozólag, mely szerint a tantestület a legnagyobb készséggel támogatja Szűcs igazgató urnak minden ilyen irányu törekvését. A jövő tanévre valamennyi osztályba az új rendszert bevezetik annál is inkább, mert Szűcs igazgató ur följárta, hogy a tervezet és beosztást már is kidolgozta s azt minden egyes iskolacsoportnak megküldi. Az iskolaszék a tantestület határozatát tudomásul veszi, hosszas vita után elhatározta, hogy elvi leg hozzájárul, érdemlegesen azonban még csak akkor fog hozzászólni, ha az anyag és tervezet elkészítve az iskolaszékhez beérkezik.

Helyesli a tantestületnek azt a határozatát, mely szerint tiltakozik az ellen, hogy az elemi isk. tanítók külön rajztanfolyamot elvégezni tartozzanak, maga is azon a véleményen van, hogy a tanítói oklevél minden egyes tárgyra képesít s a tanképesítés bírálatába senki sem bocsátkozik.

A váraljai fiu iskola javaslatával szemben, mely a *felmenő rendszer* behozatalát indítványozza, a tantestület annak elvetését határozta, indokolván azzal, hogy az a jelen körülmények között végre nem hajtható, de megpedagogiai szempontból is a multban e téren tett próba nem vált be. Az iskolaszékben külön vita fejlődött ki a felmenő rendszer mellett és ellen, végre az iskolaszék a tantestület álláspontjára helyezkedett.

A tantestületeknek határozatát Arad szab. kir. városnak e gyermekek szellemi *ulterh letése* tárgyában ideérkezett átiratára vonatkozólag magáévá teszi, de a tankötelezettségnek 7 éves korban való kezdetét elveti, a hitoktatás kérdésének megvitatásában bele nem avatkozik.

Az átiratnak minden egyes pontját felolvasták s a fenti kérdések kihagyásával azt a törvényhatósághoz pártolólag beterjeszteni határozták.

Általános érdeklődés tárgyát képezte a tárgysorozat most következő pontja: a *könyvtár ügy.* A tantestületek a könyvtár tanítói könyvtárnak óhajtják megtartani, de nem zárkoznak el az elől, hogy azt mások is használják.

Sipos Orbán szerint a tanítószék «véka alá akarja rejteni a világosságot» — véleménye az, hogy a tanítói könyvtárt nyilvános könyvtárrá alakítsák át. Többen szóltak hozzá hasonló értelemben, különösen Adorján Armin kelt sikra a nyilvános könyvtár érdekében.

Bary József és dr. Hoványi Géza a tantestület határozata amellet óhajt maradni, csupán azt óhajtják, hogy könyvtár kezelő bizottság több iskolaszéki tag bevonásával bővítették ki s a kezelő bizottság a kezelési ügyrendet terjessze be az iskolaszékhez.

Gábel Jakab tiltakozik az ellen, hogy a tanítók könyvtárát nyilvánossági joggal ruházzák fel a tantestületek határozatával szemben.

Dr. Nagy Géza nyilvános könyvtárrá alakítaná át, természetesen a tanítóknak előjogokat biztosítana, amit az iskolaszék tagjai egyszersmint s összesen hangsúlyoznac.

Szavazatra került a sor, melyben az iskolaszék Hoványi Géza indítványával szemben dr. Adorján Arminét fogadták el. Végül egy bizottságot küldtek ki a könyvtár ügyek további intézésére, ezeknek tagjai: Sipos Orbán, Adorján Armin s Réz Mihály.

Az óra már 7-et mutatott s így a többi tárgyalásra kitézött tárgyat a következő ülésre halasztották.

vétellel, a Panama-csatorna építése, a Mornde-elmélet fenntartása, mind megfelelő nagyságu hajóhadat követel, amely erejében felülmulhatatlan és korunk fontos kérdései igen bonyolultak és különböző azoktól, amelyekkel a Washington korabeli nemzedék foglalkozott. De csak akkor lehet azokkal biztosan elbánni, ha Washington szellemében kezelik őket. Az egyetemi Rooseveltnél elnöknek és Vilmos császárnak a diszdoktori címet adományozta Vilmos császár doktori diszlevelét a német nagykövettől vette át.

NYILTTÉR.

Boreladás.

Saját termésű, tulnyomólag rizling boraim literenkénti eladását Szent-János-utca 31. szám alatt megkezdtem.

1 liter újbor 32 kr.

1 liter ürmös 45 kr.

Tíz literen felül házhoz szállítat.

Fehér Gyula.

Ugyanott két utcái lakrész május 1-től kiadó.

TELEFON: 419. szám.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **német szücs-üzletet nyitottam**, raktáromon mindenkor e szakmába vágó kész munkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyancsak szörme-árut nyári megőrzésre és annak gondozását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Zimányi András,
Nagyvárad, Színház- és Apáczka-utca sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

Vau szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint ismét egy első rangú üzletet sikerült megvennünk, melyet **e hó 22-től** kezdünk elárusítani.

A raktár a következő cikkekkel áll:
500 valódi Norbert Langer és Regenhardt-féle Rumburgi vásznak. Ajóui asztalnemű garmiturák, asztalkendőkből.

120 és 140 csm. széles gyapju szövetekből.
Blans-Engis és Lausini selymek.
Czerna ruha zephirek.

Francia batisztok, gyapju delainek,
Vollok, csipkés aplicacziók,
Agy garmiturák, férfi ingek stb.

Mindezen cikkeket a legjutányosabb árakban bocsájtjuk a vevőközönség rendelkezésére és saját érdekükben történik, ha bevásárlásaik előtt dusan felhalmozott raktárunkat megtekintik.

Teljes tisztelettel

Kohn Márton és Tsa,
Kossuth-Lajos-u. Füchsl-palota.

Két nagy üzlet lesz elárusítva

Oroszában és Budapesten, két nagy üzletet vettünk, melynek **női szöveteket, vásznakat, asztalneműeket rövidárúkat és több ezer rózsás árú cikkeket** tartalmaznak. Ezeket, **míg a készlet tart, a volt FREIBERGER féle** maradék-áruházban (Bémer-tér) **rendkívül meglepő olcsó árban** adjuk el. Ez az **alkalmi** elárusítás e hó 9-én azaz csütörtökön veszi kezdetét.

Kovács L. és Tsa

REGÉNYCSARNOK.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva. 65.

Azt gondoltam magamban, hogy Gilbert nagyon szigorú. Mert elvégre is Gillian iránta való szerelemből vétkezett. A férje ugyan nem tehetett mást, mint hogy bűnét megrója, de bűnös feleségével szelidebben beszélhetett volna, kevesebb megvetéssel. Gillian egész testében reszketett, nem szólt, csak fájdalmasan nyögött. Feje mindig lejjebb esett, míg homloka végre majdnem a padozatot érintette s egy hosszú hajfürtje a szőnyegen terült el.

Ha e nap reggelén valaki azt mondta volna nekem, hogy én valaha szánalmat fogok érezni az iránt az asszony iránt, a ki Bertit tönkre tette, kinevettem volna. De a szép, a büszke Gilliant nagyon sajnáltam, a mint megalázva, kinlódva ott térdelt előttünk.

Percnyi hallgatás után sir Gilbert ismét megszólalt. Hozzám szólt:

— Dóra kisasszony, nem értem, hogy magának minő érdeke lehet Wynn Bertiről, hogy miért kellett épp magának előadni ezt a történetet, de...

— Én nagyon érdeklődöm Bertiről sorsa iránt, szakitottam félbe, érdeklődöm iránta, mint minden nő az iránt a férfi iránt, akit szeret. — Éreztem, hogy arcom ég, de bátran folytattam: Sir Gilbert, én egykor Wynn Bertiről feleségem leszek.

Gratulálhatok Bertinek, hogy ily derék leány lett a menyaszonya. — S én boldogan mosolyogtam, gondolva arra hogy nekem is gratulálnak, hisz egy arany sziv birtokába jutottam.

XVI

Londonban az udvarnál fényes bált rendeztek én is hivatalos voltam rá és erre az alkalomra egy remek fehér selyem ruhát csináltattam. Gillian mondta hogy eljön megnézni szép ruhámat hisz mint mondá a legszebb megint én leszek. A tükör előtt álltam s egy sokszor igazgattam mikor az szobalány egy nevet morgogott el a fogai között. Nem is hallgattam rá s egyszer csak félre lebbent a függöny és ott állt Bertiről az én aranyos Bertim. Pillanat alatt hozzá futottam s ő karjaiba zárt és csókokkal árasztott el.

Leültünk egymás mellé és csevegtünk. Előjött a szegény Gillian esete is, és Bertiről titokzatosan mosolygott. — Mi az kérdem, lám kibékültek? — Nem még — felelte, — angyalom utcai ruhába elmegyünk hozzá. — Másik percben már kocsin voltunk Bertiről. Gilbert és én. Megérkeztünk, Gillian a kandalóhoz támaszkodva nézte pici gyermekeinek játékát. Oly arcán a szenvedés egész Madonna alakot adott. Jó estét édes Gillianom! — evvel a köszöntéssel nyitott be Bertiről, megcsókolta Gilliant. — Egyszerre megfordult s így szólt sir Rosshoz kacagva. — Nini Gilbert úgy néz, mintha meg akarom ölni, mert a feleségét megcsókoltam, s ezzel Gilliant gyenge fuszokollással, férje karjaiba tette.

Mi hamar kocsibe szálltunk. Sötét volt most már én is át mertem ölelni Bertim nyakát, — s megcsókoltam. — Végtelen boldogok voltunk, s eszembe jutott újra Gillian. Gondolod — kérdem — hogy kibékülnek. —

Lehet felelt — de Gillian sokat kell addig tűrni. — sok idő mult, Gillian türelmes volt s Gilbert újra nevette feleségét, — de még sok-sok év pergett le, míg az utóbbi szóval idegenkedés és megszünt köztük. —

(Vége.)

KÖZGAZDASÁG.

A korcs vagy svéd heretermelése.

Különösen a nyirkosabb agyagtalajokat kedveli; termelhető azonban majdnem minden talajnemben, csak kellő nedvességgel rendelkezék az. A száraz talajokat nem szereti s azért ilyen talajokon termelését forszirozni nem érdemes. Máskülönbén igénytelen és edzett növényeknek mondható, mely a hideg iránt egyáltalán nem érzékeny. Kedvező teremtési viszonyok között nem ajánlatos termelésével foglalkozni, mert ily körülmények között a közönségen és általánosan termelt vöröslóhere sokkal szebb eredményeket biztosít; míg ellenben nedves talajnemeken »vagy áradásoknak,« vizmosásoknak kitett nedvesebb helyeken, a korcslóhere termelése lesz a legmegfelelőbb. A korcslóhere vizetátnem bocsátó talajnemeken is sikerrel termelhető, s nedvesebb rétek fükevererékébe is igen alkalmas növény. Terméshezama kisebb, mint a vöröslóheréé, amennyiben csak egy kaszálást ad. Igen jó talajokon és nedves éghajlati viszonyok mellett másodsor is, vágható, de még ilyen körülmények között és másodsor nagyon csekély mennyiségű takarmányt szolgáltat szántóföldön különösen magva végett termelik, takarmánynak már ritkábban.

Egy magában termelni nem tanácsos, mivel növése kuszó, azaz a növény alsó része a talajon nyulik el s így nedves talajnemeken könnyen megrothad. Levélzete dusabb, mint a vöröshere levélzete.

Háziipar fejlesztés Máramarosban.

Máramarosból írják: Alig alakult meg a máramarosi szövés- és himzőipar tanműhely 16,000 korona évi államsegélyvel és azonnal jöttek a vidékről a magyar, oláh és ruthén leányok, hogy a szövöttes és himző munkához a kellő ismereteket megszerezzék. Az iparfejlesztő-bizottság elnöke, Balogh József prépost vikárius, orsz. képviselő, mint elnök, Héder János nyug. járásbíró mint titkár, Kostenhoffer munkatanítónővel egyetemben nagy buzgalom-

mal igyekeznek a máramarosi himzést és varrottast a néppel megkedveltetni. A tanműhely teljes igyekezettel azon van, hogy a kalotaszegi varrottas színvonalára emelkedjék és megrendelése annyi, hogy évekre el van látva munkával.

A tanműhelyben az oktatás teljesen ingyenes, sőt 6-12 korona munkadíjat is kapnak, mert az a cél, hogy a legszegényebb nők foglalkozzanak és minél alaposabban kitanulják mesterségüket. Az iparfejlesztő-bizottság arra törekszik, hogy ne utánozzon, hanem a régi máramarosi motívumok fölhasználásával a speciális máramarosi háziiparnak szerezzen jó hírnevet.

A jó munkásnők kapnak községenként 2-4 munkásnőre számítva egy 200 korona értékű szövőszéket, a himzők himzőkereteket és állványokat, melyek öt évi megfelelő szorgalmas munka után tulajdonukába válnak. A munkásnők maguk takarítják a munkatermeket és a munkaműhely mellett levő zöldséges és virágos kertet is maguk művelik s e mellett tanulnak egyszerű, de izletes és tápláló ételeket is főzni, a mi szintén fontos dolog, mert a máramarosi nép rosszul él és a főzésben való járatlanság miatt sok beteg pusztul el. Az állam a maga nagyértékű erkölcsi és anyagi támogatásával csak azt követeli a községekktől hogy öt éven át megfelelő világos, tágas helyiségeket adjanak a hazakerülő munkásnőknek fűtéssel, világítással és ellenőrzéssel. Az iparfejlesztőbizottság most fióktelepet is akar állítani a vidéken.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, febr. 23.

Buza ápr.-re	19.78
Buza máj.	19.60
Rozs ápr.-re	15.44
Tengeri májusra 1905.	13.88

Zab ápr.-ra	14.92
Repeze aug.-ra	22.10

Értéktözsde.

Budapest, febr. 23.

Oszrákhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámi oló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. febr. 23-án

Magyar aranyjárdék 4%	118.90
Magyar koronajárdék 4%	98.25
Magyar koronajárdék 3 1/2%	98.45
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	219.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	172.—
Osztrák járadék papirban	99.90
Osztrák járadék ezüstben	100.30
Osztrák járadék aranyban	119.50
Osztrák korona járadék	1.00
1860. oszt. államsorjegyek	157.75
Osztrák mgyar bankrészvény	16.38
Magyar hitelbank részvény	78.7—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	68.050
Osztrák-magyar államvasuti részvény	65.175
20 frankos arany (Napolendor)	19.61
Német birodalmi márka	11.720
London vista	24.015
Páris vista	95.27
20 márkás arany	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

348

Köszvény- és rheumabetegeknek,

kik ezen betegségektől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi Vilmos-féle köszvény és rheuma elleni vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és mellbourtrnei kiállításokon a legmagassab díjjal. — arany éremmel — lett kitüntetve Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

Erdélyi fajalmák

kaphatók, ugymint: *Batul, Ranet, Sóvári és pogácsa alma.* Kilója: 12, 14, 18, 20, 24 krajczárért. Viszont-elárusítók árengedményben részesülnek.

Raktár Színház-u. (dr. Adorján ház), és **Teleki-u. 24. sz.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
bál meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdal szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. káth. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt (volt Mandl-ház) első emeletén 5 szobából álló lakás mellék-helyiségekkel 1905 május 1-től, továbbá a Lukács György u. 6 szám, (volt Rómer házban) 2 szobából álló garcon lakás minden órái kiadó.

Ertekezhetni a *Polgári takarékpénztárnál*.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Ellogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

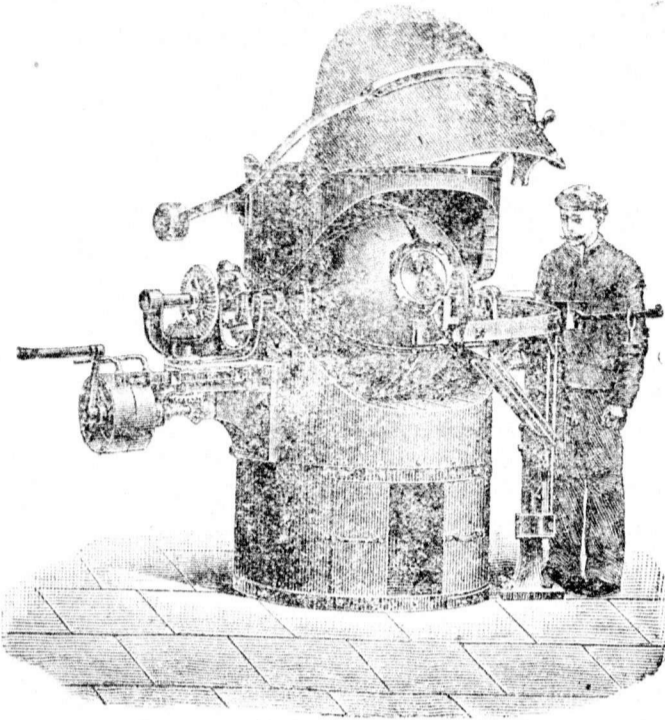
6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság

Első nagyváradai szabadalmazott gőz kávépörköldé.

Van szerencsém a n. é. vevő-közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeinek minden tekintetben megfelelő és a **háztasszonyok könnyebbségére szolgáló**

gőzkávépörköldét

állítottam tel, hol is mindennap különféle **különleges kávéfajok** összetételéből a legfinomabb kávévegyületet állítom elő. Gondoskodtam arról is, hogy a pörkölés után minden idegen szag, hogy hozzá ne férhessen, erre a célra szabadalmazott **légmentes tartályt szereztem be**, különböző fajok elhelyezésére, melynek megtekintésére felhívom a n. é. közönséget.

Együttal szives tudomásul adom, hogy több külföldi czéggel nagyobb vétel után azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy bármely **külföldi**

czéggel versenyezhetek úgy árban mint áruban: **tea és rumban**. Teát különként 5 koronától kezdve, rumot pedig literenkint 2 koronától feljebb. Továbbá a bőjti idényre mindennemű **sajt és hal**, — **hidegen ütött lenmagolaj**, **carfiol és mindennap friss vadsertés** kapható.

Arjegyzék kívánatra ingyen!

KÁDÁR JÁNOS, fűszer és csemege üzletében.

Zálogházi árverés.

A „**Biharmegyei Takarékpénztár**“

zálogosztálya

1905. márczius 7-én árverést tart.

Az elzálogosított tárgyak márcz. 6-ig rendezendők.

Gouwelirozott Crepp fodor minden színben.

Nem kiáltó reclam Farsangra még nem létezett, hanem tény.

Bámulatra ragad mindenkit báli idényre érkezett gondos józálással összeállított különleges szép színei és olcsósága.

— Gyönyörű választék. —

Pongais, Luisine és Messaline selymek.

Selyem Lyones, Mousline de soire és Crystalin.

Ajour, himzett és sima batisztokban.

OLCSÓ ALKALMI ARAK.

Francia báli Crepp divat színek métere	33 Kr.
Himzett és sima batisztok remek minták métere	25 Krtól
Indis és foulard batisztok gyönyörű színek 120 cz. széles	58 Krtól
Selyem Crystalin és tüllgazé kiváló szép színek 120 cz. széles	98 Krtól
Selyem gazé csipke-rózsa himzéssel egy ruhára	13'75. »

Klein Menyhért divataruháza
SZT. LASZLÓ-TÉR,
(HOLDAS TEMPLOM MELLETT)

Ruha diszek divatlap szerint.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.